

Notă de fundamentare
la proiectul hotărârii Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea
Regulamentului privind ajutoarele de stat sub formă de garanții

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Autorul proiectului hotărârii Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (*în continuare - Regulament*) este Consiliul Concurenței, ca autoritate ce deține atribuții de elaborare a actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a legislației privind ajutorul de stat.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Conform art. 341 alin. (1) din Acordul de Asociere, părțile adoptă sau mențin, după caz, legislația privind controlul ajutoarelor de stat. În contextul procesului de deschidere a negocierilor de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Moldova și în vederea realizării angajamentelor Republicii Moldova asumate în baza Acordului de Asociere, și anume în partea ce ține de armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat este necesară elaborarea cadrului normativ secundar național în domeniu.

Potrivit art. 340 alin. (1) al Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (*în continuare – Acordul de Asociere*), ratificat prin Legea nr. 112/2014, ajutoarele de stat se evaluează pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, în special a articolului 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile UE, inclusiv jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

În contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și Programului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027, în vederea realizării angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, și anume, de a menține și armoniza cadrul normativ secundar național, a fost inițiat procesul de transpunere la nivel de cadru normativ național a cadrului UE relevant în domeniul ajutorului de stat acordate sub formă de garanții.

Astfel, elaborarea noului Regulament este determinată de necesitatea transpunerii Comunicării Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (2008/C 155/02), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene JO C 155 din 20.06.2008, pentru realizarea acțiunii nr.79 din Planul de acțiuni aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.

Prevederile Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, conțin norme generale privind acordarea ajutorului de stat sub formă de garanții de stat și nu există un act normativ secundar care să fie emis pentru implementarea prevederilor legii. Lipsa cadrului normativ în domeniu garanțiilor face dificilă cuantificarea exactă a ajutorului de stat acordat sub formă de garanții.

Elaborarea și aprobarea Regulamentului va asigura armonizarea cadrului național secundar cu prevederile Comunicării Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (2008/C 155/02).

Ajutorul de stat este un instrument important al politicii de stat în domeniul concurenței, ce determină semnificativ comportamentul întreprinderilor, contribuind la crearea premiselor unui echilibru între respectarea regulilor de concurență și exercitarea de către stat a funcțiilor sale.

În Republica Moldova, furnizorii pot acorda ajutoare de stat și ajutoare de minimis sub diverse forme, inclusiv sub formă de garanții oferite în condiții preferențiale. Potrivit informațiilor prezentate în Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova pentru anul 2023, valoarea ajutorului de minimis acordat sub formă de garanții a înregistrat o creștere semnificativă în perioada 2021–2023, de la 1 073 mii lei în anul 2021 la 7 127 mii lei în anul 2023.

Cuantificarea exactă a ajutorului de stat acordat sub formă de garanții reprezintă o problemă complexă pentru autoritățile din Republica Moldova. Aceasta se datorează faptului că, spre deosebire de alte forme de ajutor direct, în cazul garanțiilor statul nu transferă o sumă fixă de bani beneficiarului, ci își asumă un risc financiar legat de posibila neplată a creditului garantat. Prin urmare, evaluarea exactă a valorii ajutorului necesită o analiză detaliată a riscului implicat, a probabilității de neplată și a impactului potențial asupra bugetului de stat. Acest proces este esențial pentru asigurarea respectării normelor naționale și europene privind ajutorul de stat și pentru prevenirea denaturării concurenței pe piață. În acest sens, apare necesitatea elaborării unui act normativ care să clarifice și să reglementeze în mod explicit metodologia de cuantificare a ajutorului de stat acordat sub formă de garanții și în ce condiții garanțiile acordate de către stat implică elementul de ajutor de stat.

Respectiv, prin elaborarea proiectului noului Regulament se realizează scopul armonizării cadrului normativ național cu noile prevederi ale Comunicării Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (2008/C 155/02) și se asigură un cadru normativ național pentru evaluarea ajutoarelor de stat sub formă de garanții.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Regulamentul reprezintă un instrument nou de evaluare a măsurilor de sprijin acordate sub formă de garanții entităților care desfășoară activitate economică. Prevederile Regulamentului se aplică tuturor garanțiilor care implică un transfer de risc. Cele mai frecvente garanții sunt cele asociate unui împrumut sau altei obligații

financiare contractate de un debitor față de un creditor. Astfel de garanții pot fi acordate individual sau în cadrul unei scheme. Totuși, pot exista și alte forme de garanție incluse în sfera de aplicare a Regulamentului.

Proiectul Regulamentului stabilește domeniul de aplicare și excepțiile de la aplicarea acestuia, clasificarea garanțiilor, criteriile de calificare a garanțiilor ca ajutor de stat, elementul de ajutor de stat, criteriile de evaluare a compatibilității ajutoarelor de stat sub formă de garanții cu mediul concurențial, precum și obligațiile de raportare și monitorizare ale furnizorilor.

Subsecvent, proiectul Regulamentului prevede condițiile în care o garanție poate fi calificată drept ajutor de stat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea unei garanții comparabile pe piața financiară, garanția de stat implică un element de ajutor de stat, totodată, proiectul prevede modalitățile de calcul al acestui element.

La fel, proiectul stabilește metodologii transparente de calcul al elementului de ajutor dintr-o garanție și prevede reguli simplificate aplicabile întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prime de risc prestabilite (safe-harbour) și rate unice ale primei pentru garanțiile de mică valoare.

Subsidiar, proiectul prevede obligația furnizorului de a prezenta rapoarte Consiliului Concurenței la finalul perioadei de valabilitate a schemei de garanții, sau în contextul notificării unei scheme de garanții modificate, sau de a prezenta rapoarte suplimentare sau cu o frecvență mai mare, în funcție de circumstanțe.

Având în vedere că, proiectul a fost elaborat în scopul realizării angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere față de Uniunea Europeană de a armoniza cadrul normativ național privind ajutoarele de stat, în temeiul art.56 alin.(3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, se propune ca proiectul Hotărârii Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajutoarele de stat sub formă de garanții să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost identificate, întrucât opțiunea de a nu interveni și a nu aproba noul Regulament este în defavoarea întreprinderilor, întrucât aceasta ar perpetua incertitudinea în rândul furnizorilor de ajutor de stat cu privire la identificarea garanțiilor care includ elemente de ajutor de stat, precum și la modalitatea de calcul a acestora. Garanția de stat permite persoanei creditate să obțină condiții financiare mai bune pentru un împrumut decât cele care există, în mod normal, pe piețele financiare. Fără o garanție din partea statului, persoana creditată nu ar putea găsi o instituție financiară care să vrea să acorde împrumuturi în orice condiții. Astfel, garanțiile de stat pot facilita crearea de noi afaceri și pot permite unor întreprinderi să obțină bani pentru a desfășura activități noi. Absența unui cadru normativ specific ar afecta transparența și predictibilitatea în acordarea ajutoarelor de stat sub formă de garanții.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul Regulamentului prevede un efort administrativ și financiar pentru instituțiile statului responsabile de implementarea ajutorului de stat acordate sub formă de garanții. Acest lucru presupune analiza și evaluarea cererilor de ajutor de stat, monitorizarea și verificarea eligibilității întreprinderilor și autorizarea ajutorului de stat.

De asemenea, proiectul prevede verificarea și monitorizarea de către Consiliul Concurenței a respectării normelor de ajutor de stat de către întreprinderile care solicită acordarea de ajutoare sub formă de garanții de stat. Aceasta va implica costuri administrative și un efort de coordonare între instituțiile statului.

Impactul general asupra sectorului public este unul semnificativ din perspectiva resurselor umane și financiare implicate în acordarea și autorizarea ajutorului de stat, dar care este compensat din contul efectelor pozitive aduse sectorului privat și concurenței.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Evaluarea compatibilității ajutoarelor de stat acordate sub formă de garanții nu va implica cheltuieli suplimentare de la bugetul public de stat prevăzut pentru Consiliul Concurenței.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul Regulamentului va crea un cadru juridic normativ secundar clar, previzibil și uniform pentru autorizarea ajutoarelor de stat sub formă de garanții. Noul Regulament va genera efecte pozitive asupra sectorului privat, în special asupra întreprinderilor mici și mijlocii care vor beneficia de ajutor de stat în vederea restabilirii viabilității pe termen lung a întreprinderilor. În același mod, garanțiile de stat vor putea ajuta întreprinderile aflate în prag de faliment să rămână active, în loc să fie eliminate de pe piață ori restructurate.

4.4. Impactul social

Proiectul Regulamentului va avea impact social semnificativ, contribuind la crearea de noi afaceri și va putea permite unor întreprinderi să obțină bani pentru a desfășura activități noi.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul Regulamentului nu are impact direct asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul Regulament nu stabilește prevederi care ar putea avea impact direct asupra echității și egalității de gen și nu prevede promovarea unor măsuri de discriminare.

4.5. Impactul asupra mediului

Prezentul proiect de act normativ nu are impact direct asupra mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

4.6.1 Impactul asupra concurenței.

Proiectul Regulamentului va avea un impact semnificativ asupra dezvoltării economiei, contribuind la susținerea întreprinderilor și la creșterea competitivității în acord cu regulile ajutorului de stat pentru a nu fi limitată concurența.

Astfel, noul Regulament va asigura promovarea eficacității sporite a cheltuielilor publice printr-o contribuție îmbunătățită a ajutoarelor de stat la realizarea obiectivelor de interes comun și analizarea cu mai mare exactitate criteriile de compatibilitate a ajutorului de stat sub formă de garanții cu mediul concurențial și evitarea eventualelor efecte negative ale ajutoarelor asupra concurenței.

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate și analizate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul Regulamentului face parte din categoria actelor normative cu scop de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul transpune Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (2008/C 155/02), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene JO C 155 din 20.06.2008, pentru realizarea acțiunii nr.79 din Planul de acțiuni aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025.

În acest sens a fost elaborat Tabelul de concordanță pentru actul normativ UE transpus, conform art.35 Legea 100/2017 cu privire la actele normative, precum și a Hotărârii Guvernului nr.1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Consiliul Concurenței, în scopul respectării prevederilor art. 9 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional și art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la data de 14 martie 2025 a plasat pe pagina web oficială a autorității, la compartimentul „Transparență”, directoriul „Transparență decizională” anunțul cu privire la inițierea procesului de elaborare a proiectului Regulamentului privind ajutoarele de stat sub formă de garanții, astfel încât orice persoană interesată să poată prezenta propuneri în acest sens (linkul: <https://www.competition.md/featured/initiaza-procesul-de-elaborare-a-proiectului-regulamentului-privind-ajutoarele-de-stat-sub-forma-de-garantii>).

În conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 privind actele normative, proiectul va fi supus consultărilor publice și remis spre avizare părților interesate: Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Energiei, Ministerul Mediului, Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Ministerul Educației și Cercetării, Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului și Congresul Autorităților Locale din Moldova.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul Regulamentului urmează a fi remis la Centrul de Armonizare a Legislației pentru a fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele

normative.

Consiliul Concurenței în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, va efectua expertiza anticorupție a proiectului Regulamentului în conformitate cu Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție aprobată de Centrul Național Anticorupție.

Ulterior, conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul Regulamentului urmează a fi transmis, în procesul de avizare, către Ministerul Justiției pentru a fi supus expertizei juridice.

Rezultatele acestor expertize urmează a fi incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul Regulamentului a fost elaborat în corespundere cu dispozițiile legale ale Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și Legii concurenței nr.183/2012.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Nu sunt necesare măsuri

**Președintele
Consiliului Concurenței**

Alexei GHERȚESCU